

Charakteristika účetnictví

Účetní soustavy

- Daňová evidence (DE): Příjmy a Výdaje
- Jednoduché účetnictví: Příjmy a Výdaje, majetek závazky
- Podvojně účetnictví: Aktiva, Pasiva, Náklady – Výnosy = VH
→ Pro podnikatelské subjekty

Charakteristika podvojného účetnictví

Definice účetnictví

Účetnictví je informační systém zobrazující informace o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků včetně dluhů a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření účetní jednotky v peněžních jednotkách.

Účtování je samotné vedení účetních záznamů a práce s nimi.

Charakteristika podvojného účetnictví

Základní funkce je funkce informační.

Uživatelé účetních informací

Interní uživatelé

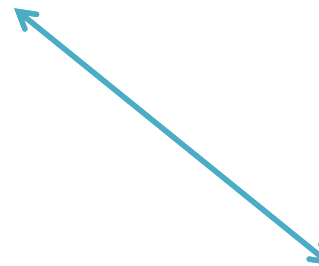
- vlastníci a investoři
- manažeři a zaměstnanci

Externí uživatelé

- dodavatelé a věřitelé
- zákazníci a konkurence
- stát a jeho orgány
- veřejnost

manažerské účetnictví

X

finanční účetnictví

Charakteristika podvojného UCE

Cíle finančního účetnictví

- poskytnout informace uživatelům
- uchování informací „paměť podnikatelů“
- kontrola majetku a hospodaření
- základ pro vyměření daňových povinností

Funkce účetnictví

- **informační** funkce
- funkce **dokumentační**
- funkce **kontrolní**
- funkce **daňová**

Právní úprava účetnictví

V ČR je vysoká míra regulace účetnictví státem.

Primární úprava v ČR **zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví**, ve znění pozdějších předpisů. Stanovuje rozsah a způsob vedení účetnictví a požadavky na jeho průkaznost (dále ZoÚ).

Vymezuje pojmy jako:

- účetní jednotka (ÚJ),
- určuje účetní období (ÚO),
- stanovuje předmět účetnictví,
- určuje rozsah vedení účetnictví,
- upravuje zásady pro oceňování a nařizuje inventarizaci,
- stanovuje sankce za porušení povinností.

Právní úprava účetnictví

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. („Vyhláška č. 500/2002 Sb. pro podnikatele“)

Stanovuje mimo jiné:

- rozsah a způsob sestavení UCE závěrky,
- obsahové vymezení jednotlivých položek UCE závěrky (výkazů a nejen jich),
- směrnou účtovou osnovu,
- účetní metody a jejich použití,
- uspořádání a vymezení položek konsolidované UCE závěrky vč. metod konsolidace

Pozn.: pro další subjekty mimo podnikatelské platí jiné Vyhlášky např.

- 501/2002 Sb. pro banky a jiné finanční instituce;
- 502/2002 Sb. pro pojišťovny;
- 503/2002 Sb. pro zdravotní pojišťovny;
- 504/2002 Sb. pro nepodnikatelské subjekty jako jsou politické strany a hnutí, církve, obecně prospěšné společnosti, nadace, veřejné VŠ apod., a
- 410/2009 pro vybrané účetní jednotky jako např. územní samosprávné celky, svazky obcí, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu, 325/2015 Sb. pro ÚJ, které vedou jednoduché UCE

Právní úprava účetnictví

- **České účetní standardy (ČÚS) pro účetní jednotky** č. 001 až 024, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
ČÚS rozvádí konkrétní využitelné metody a postupy účtování v konkrétních UCE případech.
- + V podmínkách ČR je účetnictví silně navázáno i na zákony daňové.

⇒ VNITROPODNIKOVÉ SMĚRNICE

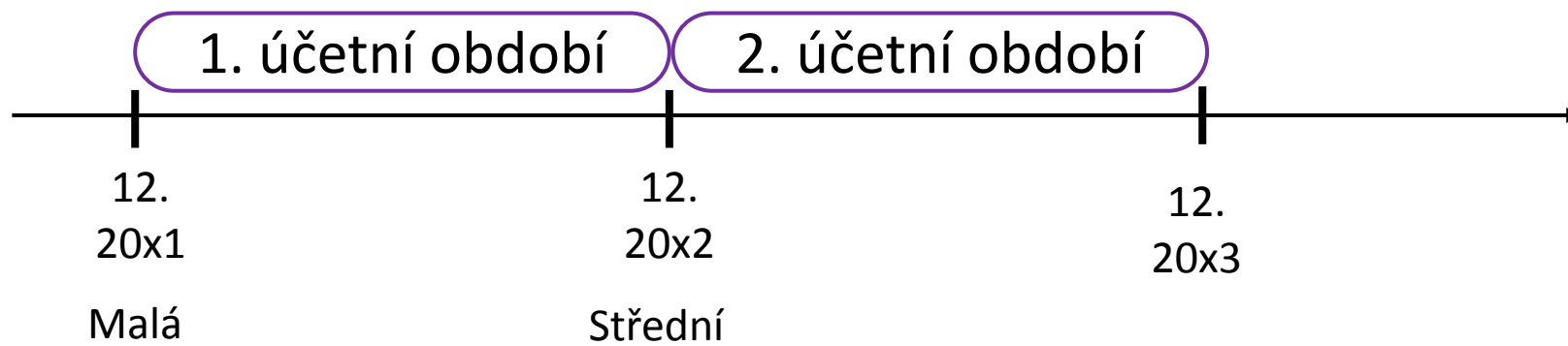
Účetní jednotka

- PO se sídlem v ČR (obchodní korporace),
- některé FO:
  - FO jejichž obrat za poslední rok je vyšší než 25 mil. Kč,
  - FO, které jsou zapsány v OR,
  - podnikající FO sdružené ve společnosti pokud jeden ze společníků je ÚJ,
  - FO, které se rozhodly vést UCE dobrovolně,
  - FO, kterým je povinnost vést UCE uložena zvláštním zákonem (např. politické strany a hnutí),
- dále zahraniční osoby, které podnikají na území ČR a organizační složky státu, svěřenecké fondy, investiční fondy a fondy obhospodařované penzijní společnostmi

Kategorie účetních jednotek

- pokud ve dvou po sobě následujících rozvahových dnech ÚJ splní nebo přestane splňovat podmínku změny od počátku následujícího ÚO kategorií.

Změna kategorizace

Předmět účetnictví

Náklady = v penězích oceněná spotřeba vstupů (výrobních faktorů).

Výnosy = v penězích oceněné výstupy činnosti ÚJ, tzn. to, co ÚJ získala ze všech svých činností.

Příjem = přírůstek peněžních prostředků

Výdaj = úbytek peněžních prostředků

Výstupy z účetnictví

Účetní závěrka

- **rozvaha** (balance),
- **výkaz zisku a ztráty**,
- **příloha**, která vysvětluje a doplňuje informace v rozvaze a VZZ

+ někdy:

- **přehled o peněžních tocích** (cash flow) a
- **přehled o změnách vlastního kapitálu**

Výstupy z účetnictví

Rozvaha (balance)

je uspořádaná sestava (výkaz), která poskytuje informace o majetku ÚJ (aktivech) a jeho zdrojích financování (pasivech) vždy k rozvahovému dni.

Aktiva = majetek ÚJ   x   **Pasiva** = zdroje financování majetku

Rozvaha

Rozvaha účetní jednotky ke dni dd.mm.rrrr

Aktiva

Pasiva

Stálá aktiva

- dlouhodobý nehmotný majetek
- dlouhodobý hmotný majetek
- dlouhodobý finanční majetek

Oběžná aktiva

- zásoby
- pohledávky
- krátkodobý finanční majetek
- peněžní prostředky

Časové rozlišení Aktiv

Vlastní kapitál

- základní kapitál
- ážio a kapitálové fondy
- fondy ze zisku
- výsledek hospodaření

Cizí zdroje

- rezervy
- závazky

Časové rozlišení Pasiv

Výstupy z účetnictví

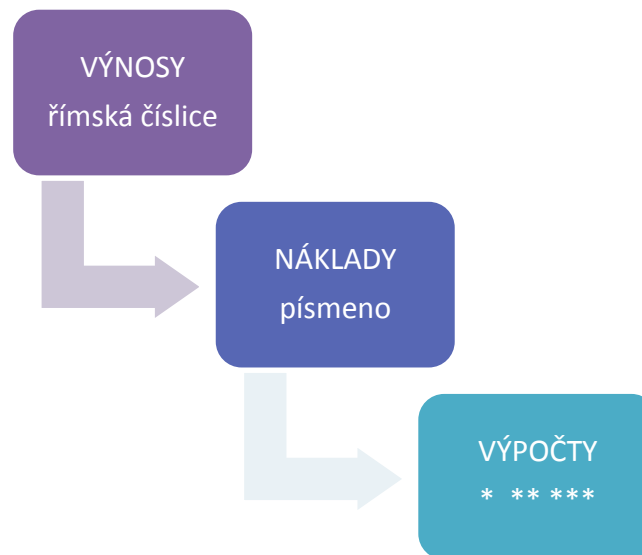
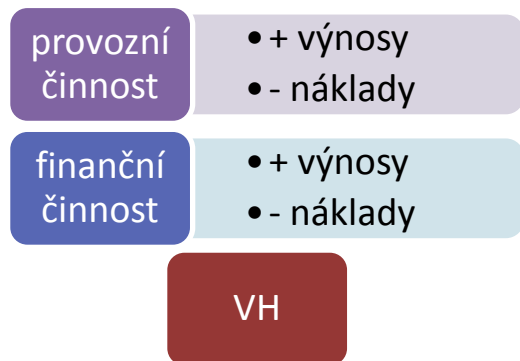
Výkaz zisku a ztráty (tzv. výsledovka)

je účetní výkaz, který poskytuje přehled o nákladech a výnosech ÚJ za určité období (v členění potřebném pro zjištění výsledku hospodaření).

Náklady X Výnosy

$V - N > 0$ tj. zisk

$V - N < 0$ tj. ztráta

Výstupy z účetnictví

Příloha

- Vysvětluje a doplňuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztrát (obsah přílohy je dán Vyhláškou 500/2002 Sb.).
- Uvádějí se např. informace o použitých účetních metodách, vysvětlení podstatných položek rozvaze a výkazu zisku a ztrát, informace o významných událostech po rozvahovém dni apod.

Výstupy z účetnictví

Přehled o peněžních tocích

je účetní výkaz, který informuje o pohybu peněz a jejich ekvivalentů v průběhu ÚO (porovnává příjmy a výdaje)

Příjem x Výdaj

provozní činnost

investiční činnost

finanční činnost

+ / - PP

Přehled o změnách VK

- podává informace o uspořádání a změnách vlastního kapitálu v rozvaze (mezi dvěma rozvahovými dny) a o vyplacených podílech na zisku a jejich zdrojích.

Výstupy z účetnictví

Kontrolní body při sestavení účetní závěrky!

